

paa dette, at man skulde se i alt Fald at sætte en Stopper for en Stigning paa dette Omraade, men se vi hen til Aqrarbevøgelser, som er rejst, saa er et af dens første Krav Nedgang i Hartkornbøstatingen. Med disse Kendsgerninger for Øje synes det mig noget uheldigt, at man samtidig med, at man holder stærkt paa Nedgang i Hartkornbøstatingen, vil forsøge paa en Udvidelse af Hartkornbøstatingen. Det er i mine Tanker at gaa den modsatte Vej, og for saa vidt der virkelig er nogen Alvor i den gamle Tankegang — hvilket jeg tror paa — saa synes det mig umuligt at komme frem ad den modsatte Vej. — Dernæst vil jeg sige om denne Bygningsstyld, dette Bygnings-Hartkorn, hvad man nu vil kalde det, at Bestemmelserne herom forekomme mig at være et Indgreb i Ejendomsretten — jeg skønner ikke rettere. Denne Bøstating gælder jo ikke blot Fabrikanter og Kapitalister, men den gælder ogsaa mange Smaaafolk. Der er mange Smaaafolk, som sidde med en saadan Ejendom, der kan have 1 à 2 Tønder Hartkorn, og som sidde i Gæld til op over Dreene. Hvis de skulde bøstattes paa den Maade, at der paaføres dem en aarlig Skattebyrde af 40 Kr. f. Eks., saa er det jo Forrentningen af 1,000 Kr. eller mere, og det forekommer mig derfor at være at berøve dem saa meget af deres Kapitalejendom. At man gør det i Løbet af 12 Aar i Stedet for pludseligt er for mig et underordnet Spørgsmaal. — Jeg skal minde om, at vi have haft noget lignende før, Loven af 20de Juni 1850 fassætter jo en Hartkornsubjævering mellem privilegeret og uprivilegeret Hartkorn, men det gjorde man ikke saadan uden videre; da man gennemførte den, saa gav man Erstatning — det privilegerede Hartkorn fik Erstatning, noget fik det 15dobbelte og noget fik det 20dobbelte. Her vil man imidlertid foretage en saadan Udligning uden nogen som helst Erstatning, — jo, det er sandt, jeg glemmer at sige, at man foreslaar Erstatning for Embedsmændene, de Embedsmænd, hvem Statter paaføres ved Bygningsstylden, skulle have Erstatning, men alle andre ikke; det forekommer mig ikke at være rimeligt.

Videre skal jeg sige om denne Bygningsstyld, at den ogsaa forekommer mig at være i høj Grad upraktisk. Naar vi se paa Bestemmelserne, navnlig i § 32, angaaende denne Bøstating, vil det vise sig, at den vil give et overordentlig stort Arbejde. Denne Bygningsstyld er jo Genstand for idelige Forandringer — Forandringer, naar en Bygnings Forsikringsværdi forhøjes eller formindstes, naar en Bygning nedbrydes

eller bygges om, eller naar der sælges Jord fra en Ejendom, o. s. v.; der vil være mange saadanne Tilfælde i hver eneste Kommune hvert Aar, og Sogneraadene ville derved faa et betydeligt Arbejde. Der er ved Bygningsstyld ikke noget sikkert eller fast som ved andet Hartkorn, Bygningsstylden er Genstand for Forandringer atter og atter, og dette vil altsaa give Anledning til betydeligt Arbejde og ny Bøstatinger for Kommunen. Ganste vist skal jeg erkende, at det Bøderlag, der er sat for Taksationen, er sat meget lavt, meget lavere end det Bøderlag, der ellers er Tale om ved Taksationsforretninger, men alligevel ville disse idelige Omfaktationer forholde Kommunerne ikke ringe Bøstatinger.

Dernæst har jeg endnu en meget væsentlig Hovedindvending, som jeg allerede har nævnt, nemlig denne, at Bygningsstylden staber ny Bøstatinger for den foregaaende Sag. Det er i mine Tanker lige som at binde en Møllesten om Halsen paa det forelagte Lovforslag eller at binde en Klods om Benet paa det, og det vil gøre det endnu mere umuligt at føre det igennem. Derfor vil jeg gerne sige til det høje Landssting og den høje Regering, at om d'Herrer paa den anden Side end kunne finde, at der er adskilligt, der kunde tale for Retfærdigheden af en saadan Bøstating af Bygningsstylden — og jeg kan indrømme, at naar man vil gaa ud fra, at Hartkornbøstatingen fremdeles skal blive staaende saaledes, som den nu er, saa er der noget berettiget i en saadan Udvidelse — saa vil jeg dog meget bede d'Herrer, hvis de nære alvorlige Ønster i saa Henseende, ikke at knytte Forslaget herom sammen med dette Lovforslag, da jeg ikke skønner rettere, end at man derved staber uoverstigelige Bøstatinger for at komme igennem med Lovforslaget. Ganste vist ved jeg meget vel, at der sidder i det andet Ting en Del Medlemmer, som ikke just ere særlig stive i deres Principper — de have i de senere Aar givet adskillige Eksempler paa temmelig behødelige Svingninger — men jeg tror alligevel paa, at et Forslag som det her foreliggende heller ikke vil vinde Sympati fra den Side, og jeg vil se, forinden jeg tror det, at det vil kunne lykkes at vinde denne Side til Gunst for et saadant Forslag. Jeg vil gerne sige til det høje Ting: saa sandt vi alle ere enige om, at der er stærk Trang til snarest mulig at faa det foreliggende Lovforslag gennemført, lad os saa ikke stabe ny Bøstatinger eller stabe ny Hindringer. Men ønske de Herrer at faa en Bygningsstyld gennemført, forsøg den saa gennemført ved